

ZV. MINISTER Z.ASLLAN SHERA
PROF. ASC. DR. YLBER BEZO

ROLI I MINISTRISË SË FINANCAVE NË MBESHTETJEN E
RREGULLI-MEVE KONTABËL DHE TË PROFESIONEVE TË
KONTABILISTËVE DHE AUDITUESVE

Kontabiliteti është një nga instrumentat më të rëndësishëm dhe objektiv për informimin, mbikqyrjen dhe orientimin e njësisve ekonomike, në funksion të sipërmarrësve, të kreditorëve, shtetit, publikut dhe të të interesuarve të tjerë. Me qëllim që ai të jetë i lexueshëm për të gjithë të interesuarit, i krahasueshëm dhe i besueshëm, format e mbajtjes së tij dhe mënyrat e formulimit të pasqyrave përmbledhëse financiare janë zhvilluar e përmirësuar vazhdimisht deri në nivelin e tanishëm, kur janë përpunuar e publikuar Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit e të Raportimit Financiar, mbi bazën e të cilave janë përgatitur edhe Standardet.

Nën përgjegjësinë e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit janë përkthyer Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit dhe të Raportimit Financiar, të azhornuara vit pas viti. Ne kemi në dorë sot setin e plotë të këtyre standardeve, të cilat janë bërë të detyrueshme për një kategori të caktuar të njësisve ekonomike, të parashikuara nga ligji, duke filluar nga viti 2008. Po kështu, nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit janë përpunuar Standardet Kombëtare të Kontabilitetit dhe Standardet Kontabile për njësitë e vogla apo mikronjësitë ekonomike. Pra mund të themi se në Shqipëri sot ekziston baza rregullative për kontabilitetin dhe përgatitjen e pasqyrave financiare.

Përveç karakterit detyrues me ligj, mendojmë se implementimi i këtyre standardeve dhe përgatitja e paraqitja e pasqyrave financiare në përputhje me ta, ndikojnë rëndësishëm pozitivisht në formalizimin dhe vënjen në efikasitet e burimeve financiare, materiale e njerëzore, në unifikimin e përgatitjes së pasqyrave financiare, për tu bërë të krahasueshme në kohë e hapësirë, madje të krahasueshme me pasqyrat financiare të sipërmarrjeve të huaja, gjë që rrit mundësinë e interesimit të investitorëve të huaj për të investuar në Shqipëri e për të bërë kontrata të vlefshme me investitorët vendas, në rritjen e mundësisë së sipërmarrjeve për tu drejtuar në institucionet kredituese, me qëllim ndërmarrjen e aktiviteteve të fuqishme në fusha të ndryshme tregtare, prodhuese, të shërbimeve, etj, në uljen e mundësisë së “punës së zezë” dhe mos përfshirjes së punonjësve në skemën e sigurimeve sociale, në zhvillimin e konkurrencës së lirë, duke tentuar minimizimin e konkurrencës së pandershme dhe ndërhyrjet e shtetit në këtë proces, në reduktimin e evazionit fiskal e për pasojë edhe të formave të korrupsionit, etj.

Ekonomia private shqiptare është e relativisht e re dhe si e tillë ka qenë e pashmangshme edhe prania e informalitetit në një pjesë të konsiderueshme të saj. Kjo i ka cfaqur efektet e saj në disa aspekte të ndryshme, por që në thelb konvergjojnë kryesisht në fenomenet e evazionit fiskal, punës së zezë dhe konkurrencës së pandershme. Zhvillimi dhe rritja e përmasave të këtyre fenomeneve cojnë domosdoshmërisht në dukuritë e korrupsionit, krimit të organizuar dhe në atë që në finale konsiderohet si “kapje e shtetit”.

Këta fenomene përbëjnë tërësinë e aktiviteteve që i shmangen detyrimeve ligjore për të paguar taksa, duke neglizhuar e anashkaluar respektimin e ligjit, në përpjekje të sigurimit të

përfitimeve të paligjshme të menjëhershme në dëm të shoqërisë. Për pasojë shqetësimi publik rreth pasojave të kësaj ekonomie jo formale ka qenë dhe mbetet vazhdimisht prezent.

Faktor ndikues për rritjen e pjesës jo formale të ekonomisë konsiderohen edhe nivelet e larta të taksave, burokracitë e shumta administrative, mungesa e standarteve të plota të evidencimit e deklarimit transparent të veprimtarive ekonomike, etj.

Duke implementuar dhe zbatuar standartet e kontabilitetit, ne synojmë që krahas unifikimit të mbajtjes së kontabilitetit dhe përgatitjes së pasqyrave financiare, duke tentuar drejt standarteve ndërkombëtare, të ndikojmë në minimizimin e këtyre fenomeneve. Sfida për këtë qëllim do të përballohet nga të gjithë ne, profesionistët kontabilistë e auditues, organet shtetërore e të auditimit, drejtuesit dhe pronarët e sipërmarrjeve, etj.

Gjatë gjithë fazës së tranzicionit në Shqipëri, Ministria e Financave ka qenë mjaft aktive në hartimin e rregullave kontabile, të mishëruara në ligjet, vendimet apo udhëzimet përkatëse. Shumë prej nesh kujtojmë punën për hartimin e ligjit të parë për kontabilitetin në kushtet e ekonomisë së tregut, për hartimin e planit kontabël të përgjithshëm dhe sidomos për trajnimin dhe kualifikimin e një mase të gjërë profesionistësh të fushës së kontabilitetit. Falë kontributit të kësaj ministrie, të organizmave të profesionistëve kontabël dhe me asistencë të organizmave ndërkombëtarë janë rishikuar dhe azhornuar aktet ligjore dhe nënligjore të fushës. Ne kemi sot në zbatim një paketë ligjesh që rregullojnë kontabilitetin dhe përgatitjen e pasqyrave financiare, auditimin ligjor të pasqyrave financiare, profesionet e kontabilistëve dhe të audituesve, të cilat krahas implementimit e zbatimit, janë vazhdimisht në vëmendje për të evidencuar mangësi apo gjëra të paqarta, me qëllim përafrimin apo përputhjen me direktivat e Komunitetit Europian në këto fusha.

Në kuadrin e programit ROSC (Report on the Observance of Standards & Codes), nën kujdesin e misionit të Bankës Botërore, Një Komitet Kombëtar i përbërë nga personalitete të fushës së kontabilitetit, financës, auditimit, mësimdhënjes në lëndët e fushës, etj, i ngaritur nga Ministria e Financave ka hartuar një plan strategjik për forcimin e kontabilitetit, i detajuar me fusha dhe faza konkrete, plan i cili është miratuar edhe nga Qeveria dhe është në proces realizimi, në varësi me burimet e nevojshme financiare. Pjesë e këtij plani, në kadrin e programit REPARIS, është në proces zbatimi i një marrëveshje me Bankën Botërore, financiar nga qeveria zviceriane, me një shumë prej rreth dy milion dollarë, i detajur në disa aspekte, kryesisht në drejtim të forcimit e përmirësimit të veprimtarive të Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të Mbikqyrjes Publike të Ekspertëve Kontabël të Regjistruar, të auditimit ligjor të pasqyrave financiare, të kurrikulavë universitare, etj.

Për sa i takon standardeve të kontabilitetit apo rregullimeve të tjera kontabile, Ministria e Financave ka qenë e gatshme për publikimin e tyre sa më të shpejtë, me qëllim bërjen të mundshme zbatimin në kohën e duhur.

Për mbajtjen e kontabilitetit dhe përgatitjen e pasqyrave financiare sot janë të angazhuar me mijra profesionistë kontabilistë, të cilët janë ose jo të organizuar në organizata profesionale. Ne kemi të rregulluar me ligj dy profesione me bazë kontabilitetin: Ekspert Kontabël i Regjistruar dhe Kontabilist i Miratuar. Ministria e Financave ka treguar dhe tregon një kujdes të vecantë për kualifikimin dhe certifikimin e këtyre profesionistëve, si dhe për mirë ushtrimin e profesioneve sipas fushave. Këtë kujdes dhe mbikqyrje Ministria e Financave e ushtron nëpërmjet autoriteteve të parashikuara nga ligji dhe që janë: Bordi i Mbikqyrjes Publike dhe Autoriteti i Certifikimit.

Bordi i Mbikqyrjes Publike, si organizëm i ri, i përbërë nga profesionistë ekspertë kontabël, shumica persona që nuk e ushtrojnë profesionin, është munduar që të realizojnë misionin e vet në drejtim të forcimit të mbikqyrjes publike të ekspertëve kontabël dhe të funksionimit të organizatave të ekspertëve kontabël e të kontabilistëve të miratuar. Synimi është forcimi i mëtejshëm i kësaj mbikqyrjeje në të gjitha fazat: trajnim, certifikim, ushtrim profesioni, kontroll cilësie, etj.

Autoriteti i Certifikimit, i përbërë nga personalitete të fushës, ka realizuar një volum të madh pune për finalizimin e dy sezoneve të certifikimit të eksperteve kontabël të regjistruar dhe të kontabilistëve të miratuar.

Rregullimet tona kontabile të deritanishme, kanë justifikuar deri në një farë mase qëllimin e tyre në funksion të përshtatjes me ekonominë e tregut, por evolimi i ekonomisë tonë me elementë të rinj, impenjimi i vendit në marrëveshje e konventa ndërkombëtare, evolimi i vetë standarteve ndërkombëtare të kontabilitetit e të raportimit financiar, etj, bëjnë të pashmangshme dhe rishikimin dhe azhornimin e rregullimeve kontabile ekzistuese dhe përpunimin e standardeve gjithnjë e më të avancuara..

Zbatimi i standarteve të reja të kontabilitetit është e nevojshme të mbështetet edhe me zhvillimin e përmirësimit e legjislacionit tjetër të interesuar, si ai fiskal, i parandalimit të pastrimit të parave, i sigurimeve shoqërore e marrëdhënjeve të punës, formulimi e implementimi i standarteve të kontabilitetit për sektorin publik, zhvillimi e forcimi i mëtejshëm i sistemit bankar, etj

E rëndësishme është që ne duhet të impenjohe mi në këtë periudhë në një angazhim total të gjithë armatës së kontabilistëve, por edhe të audituesve për një njohje e përvetësim sa më të mirë të standardeve të kontabilitetit e të auditimit, për demonstrimin e një etike profesionale standarde, etj. Për këtë kërkohet kualifikim dhe rikualifikim i vazhdueshëm dhe këtu mendojmë se kontribues të rëndësishëm duhet të jenë organizatat profesionale të kontabilistëve dhe ekspertëve kontabël, departamentet e kontabilitetit ne universitetet publike apo private, por edhe vetë Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit. Ne konsiderojmë që edhe ky aktivitet i sotëm është një formë për të karikuar të gjithë aktorët dhe faktorët që lidhen me kontabilitetin dhe auditimin, për realizimin sa më mirë të detyrave dhe misioneve që ata kanë në këtë drejtim.

Ne shprehim bindjen se mbështetja dhe kontributet e Ministrisë së Financave për forcimin dhe përmirësimin e rregullave kontabile dhe të auditimit dhe për rregullimet e mbikqyrjen e profesioneve me bazë kontabilitetin në të ardhmen, ashtu si dhe deri tani, do të jenë prezentë.

Faleminderit.

Tiranë, më 19.11.2012